

Hodnocení průběhu a výsledků doktorského studia Mgr. Jakuba Štofánika

Mgr. Jakub Štofánik dokončil magisterské studium historie a etnologie na FF UK v roce 2011 diplomovou prací na téma *Jocismus. Sociální hnutí katolické církve v první polovině 20. století*. Již tato práce byla vysoce nadstandardní. Autor jednak projevil interpretační zdatnost a analytické schopnosti, jednak využil své dokonalé znalosti francouzského jazyka ke studiu pramenů a literatury během své semestrální stáže na univerzitě v Lovani.

Doktorské studium zahájil v prezenční formě v roce 2011, doktorskou zkoušku složil v září 2014 a dizertační práci odevzdal v dubnu 2016.

Během čtyř let a šesti měsíců svého doktorského studia Jakub Štofánik potvrdil vrchovatou měrou své předpoklady pro odbornou práci a stal se bez jakékoliv pochyby zkušeným a mimořádně úspěšným historikem s mezinárodním přesahem. Od září 2011 do června 2012 působil jako stipendista CEFRES v Praze. Během této doby se zúčastnil zahraničních konferencí: Na univerzitě v Bruselu francouzsky přednesl příspěvek o sociálním učení církve a její strategii v městském dělnickém prostředí na přelomu 19. a 20. století a na konferenci pořádané univerzitou v Lipsku, věnované vztahu náboženství a sociální reformy v letech 1850-1939, hovořil anglicky na téma podmínek a vývoje katolické akce ve středovýchodní Evropě v první polovině 20. století. Toto jeho vystoupení bylo natolik úspěšné, že získal nabídku zapojit se do činnosti doktorské školy Institutu Maxe Plancka pro sociální antropologii v Halle. Zde poté následující čtyři roky pracoval na svém dizertačním projektu pod spoluvedením prof. Michaela G. Müllera. Na základě smlouvy mezi FF UK a Univerzitou v Halle bylo proto doktorské studium J. Štofánika od roku 2013 zařazeno do programu Cotutelle.

V relativně krátké lhůtě, v které stihl dizertační práci dokončit, absolvoval J. Štofánik několikaměsíční stáže na Historickém ústavu SAV v Bratislavě a na Centre Interdisciplinaire d'Étude des Religions et de la Laïcité při Univerzitě v Bruselu. Vystoupil také na dalších čtyřech konferencích. V červnu 2013, čili v druhém roce studia, se zúčastnil konferencí na GWZO v Lipsku a na University College v Londýně. V následujících dvou letech pak prezentoval dílčí výsledky svého výzkumu na dvou vědeckých setkáních v České republice a na Slovensku. V téže době taktéž publikoval tři studie a jednu recenzi ve slovenských a českých odborných periodících. Mimoto se pravidelně podílel na anglickojazyčné i české výuce semináře obecných a komparativních dějin FF UK (zvláště kurzy programu Erasmus+ a magisterského studijního programu TEMA).

Jakub Štofánik uspěl v minulém roce v soutěži Grantové agentury České republiky jako spoluřešitel tříletého projektu „Náboženský život průmyslového dělnictva českých zemí (1918–1939): instituce, religiozita a sociální otázka“ a po ukončení pracovního poměru na Institutu Maxe Plancka tím mohl plynule přejít na pozici odborného pracovníka Masarykova ústavu AV ČR.

Během doktorského studia se tak Jakub Štofaniík plně etabloval jako historik a odborník na problematiku vztahu náboženství a sociální otázky v moderní době, který se se samozřejmostí pohybuje na mezinárodní odborné úrovni. Dosavadní úspěchy jsou příslibem jeho vědeckého rozvoje i v budoucnu.

Předložená dizertační práce „Medzi krížom a kladivom. Recepčia sociálneho myslenia v katolíckej cirkvi v prvej polovici 20. storočia“ je cenná z několika důvodů: Autor slovenskému a českému čtenáři zpřístupňuje relativně málo známé, avšak pro dějiny sociálního katolicismu nesmírně významné belgické prostředí; výzkum českých a slovenských církevních dějin, které zpravidla církevní vývoj sledují pouze na relaci mezi domácí církví a Římem rozšiřuje o širokou, celoevropskou perspektivu; ke kontextualizaci domácích církevních dějin významně přispívá komparativní přístup, který na českém a slovenském katolicismu podkřývá aspekty a souvislosti, jež dosud zůstávaly více méně nepovšimnuty. Práce Jakuba Štofaniíka je tak vynikajícím příkladem, jak pěstovat obecné dějiny. Hlubokou erudici a detailní analýzu rozsáhlého souboru pramenů autor umně kloubí se schopností propojovat různé kontexty, nacházet mezi nimi souvislosti, paralely i ozřejmit příčiny a podoby místních specifik.

Nakonec bych vyzdvihl ještě jeden podstatný klad práce. Dějinám církví se obvykle věnují „círvení historici“, kteří jsou více či méně otevřeně ideově i institucionálně spjati s určitou církví. Tyto mimovědecké předpoklady pak mnohdy vytyčují nejen historikův myšlenkový obzor, ale také ovlivňují výběr tématu i jeho celkové uchopení. V takovém případě se pak skutečně spíše jedná o církevní historiografii než o historiografii církví či náboženství. Domnívám se, že J. Štofaniíkovi se podařilo těmto limitům vyhnout a uchopit své téma jako předmět kritické analýzy, která má co říci nejen (či nikoliv) v rámci vyprávění traktovaných v prostředí určité církve, ale k obecnému studiu vztahu náboženství jako ideologie i praxe a fenoménů utvářející se moderní společnosti.

Domnívám se proto, že práce J. Štofaniíka nalezne v českém a slovenském prostředí širokou odezvu a bylo by ji proto třeba publikovat. Zároveň považuji za jisté, že by vzbudila pozornost i v zahraničí a zaslouhovala by si proto překlad do některého ze světových jazyků.

V Praze, 7. 16. 2016

PhDr. Ondřej Vojtěchovský, Ph.D.